

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
підготовки бакалавра

Розробник: доктор економічних наук, професор кафедри економіки і торгівлі
Павлов К.В.

Погоджено:

Гарант ОПШ
Митна справа та фінанси ЗЕД

Наталія ТКАЧУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі
протокол №6 від 12.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право, D 2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
ІНДЗ: €	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові: Павлов Костянтин Володимирович

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація: 097 283 08 08 pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Економіка підприємства» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Освітній компонент «Економіка підприємства» належить до переліку вибірових освітніх компонентів і спрямований на вивчення особливостей формування економічного механізму функціонування підприємства, орієнтованого на підвищення ефективності використання ресурсів, дотримання принципів раціонального господарювання та розвиток конкурентних переваг, забезпечення стійкого розвитку суб'єктів господарювання за рахунок балансування інтересів власників, персоналу та вимог ринку. Предметом освітнього компонента «Економіка підприємства» є теоретичні та методичні підходи до формування системи ресурсного забезпечення, управління витратами та результатами діяльності підприємства як основи його економічного потенціалу.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента «Економіка підприємства» – з'ясування сутності та особливостей формування системи економічних показників діяльності, специфіки використання ресурсного потенціалу та оптимізації витрат підприємства, проблем і принципів обґрунтування моделі сталого розвитку підприємства та критеріїв її оцінки і вдосконалення в умовах сучасного ринкового середовища.

Основні завдання освітнього компонента: визначення сутності, структури та функцій економічного механізму підприємства; дослідження особливостей формування ресурсного забезпечення та показників ефективності, що відображають процес адаптації бізнес-структури до змін ринкового середовища; з'ясування сутності та факторів впливу на формування прибутку та рентабельності підприємства як основи забезпечення його конкурентоспроможності на ринку; розгляд методик оцінки рівня використання основних і оборотних засобів та аналізу внутрішнього середовища підприємства і його ролі у процесі

розробки стратегії сталого розвитку; дослідження сутності та методів оцінки інтелектуального та техніко-технологічного капіталу; виявлення складових системи управління собівартістю продукції, а також умов ефективного здійснення підтримки й розвитку кадрового потенціалу; обґрунтування рекомендацій щодо підвищення ефективності господарської діяльності та інноваційного розвитку бізнесу.

3. Soft skills.

Вивчення курсу сприяє розвитку таких навичок як лідерство, співпраця та командна робота, адаптивність та гнучкість, критичне та аналітичне мислення. Зазначені навички сприяють розвитку вмінь ефективної взаємодії з іншими членами команди для досягнення синергетичного ефекту, здатності аналітично мислити, комплексно оцінювати ситуацію та приймати обґрунтовані рішення щодо напрямів розвитку підприємства, розвивають відповідальність за точність проведених розрахунків оціночних показників, здатність генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Ресурсне забезпечення та організація діяльності підприємства						
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання та правові основи його функціонування.	6	-	1	5	-	ДП, О, Т / 6
Тема 2. Персонал підприємства: формування, структура та продуктивність праці.	8	1	1	5	1	ПЗ, Т / 6
Тема 3. Основні засоби: оцінка, знос, амортизація та ефективність використання.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 7
Тема 4. Оборотні кошти: склад, нормування та показники оборотності.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т, О / 7
Тема 5. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.	14	1	2	10	1	ПЗ, О, Т / 7
Тема 6. Нематеріальні ресурси та інтелектуальна власність підприємства.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 7
Разом за модулем 1	70	5	10	50	5	40
Змістовий модуль 2. Економічні результати, ефективність та стратегічний розвиток підприємства						
Тема 7. Витрати підприємства та собівартість продукції: формування та оптимізація.	14	1	2	10	1	ДП, Т / 7
Тема 8. Дохід, прибуток та рентабельність як показники фінансових результатів.	14	1	2	10	1	ПЗ, О, Т / 7
Тема 9. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 7
Тема 10. Якість і конкурентоспроможність продукції та підприємства на ринку.	11	-	1	10	-	ПЗ, О, Т / 6
Тема 11. Оцінювання фінансово-економічного стану та запобігання банкрутству.	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 7
Тема 12. Стратегічний розвиток та економічна безпека підприємства.	13	1	1	10	1	ПЗ, Т / 6
Разом за модулем 2	80	5	10	60	5	40
ІНДЗ						20
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДП – дискусійні питання; Т – тестування; О - опитування; ПЗ – виконання практичних завдань; ІНДЗ – індивідуальне навчальне/науково-дослідне завдання здобувача освіти; ПКР – підсумкова контрольна робота

5.Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.
6. Виконання та презентація самостійної (індивідуальної) роботи.

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання.

Тема індивідуального завдання «Основні принципи забезпечення потенціалу підприємства ....».

Зміст індивідуального завдання:

Вступ

1. Характеристика ресурсної бази та організаційно-правової форми діяльності підприємства
2. Діагностика внутрішнього та зовнішнього економічного середовища функціонування бізнесу
3. Оцінювання рівня використання виробничого потенціалу та його структурних елементів
4. Аналіз стану фінансових результатів, собівартості та рентабельності підприємства
5. Обґрунтування програми інноваційно-інвестиційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності
6. Оцінювання соціально-економічної ефективності впровадження заходів з розвитку та реструктуризації підприємства

Висновки

Індивідуальне завдання виконується за матеріалами підприємства, де здобувач освіти проходив виробничу практику. Здобувач освіти, керуючись своїми практичними та науковими інтересами, може запропонувати та здійснити дослідження конкурентоспроможності будь якої іншої бізнес-структури, що повинно бути погоджено з викладачем у момент видачі завдання.

Презентація індивідуального завдання здійснюється шляхом публічного виступу перед здобувачами освіти.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://is.gd/tg0qDU>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/6X2p4c>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/Yb4S7e>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (<https://is.gd/4TlaU2>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (30 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 35 балів кожне). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність, ознаки та види.
2. Організаційно-правові форми підприємств в Україні.
3. Зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування підприємства.
4. Структура та функції економічного механізму управління підприємством.
5. Персонал підприємства: поняття, класифікація та структура.
6. Показники руху персоналу: плинність, прийом, звільнення.
7. Продуктивність праці: сутність, методи вимірювання та резерви зростання.
8. Системи та форми оплати праці на підприємстві.
9. Основні засоби підприємства: сутність, класифікація та структура.
10. Види оцінки основних засобів (первісна, відновна, залишкова).
11. Знос основних засобів: фізичний та моральний.
12. Амортизація основних засобів: методи нарахування та значення.
13. Показники ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість).
14. Виробнича потужність підприємства: поняття та методика розрахунку.

15. Оборотні кошти підприємства: сутність, склад та структура.
16. Нормування оборотних коштів: методи та значення.
17. Показники ефективності використання оборотних коштів (коефіцієнт оборотності, тривалість обороту).
18. Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів на підприємстві.
19. Нематеріальні ресурси підприємства: склад та особливості оцінки.
20. Інтелектуальна власність та її роль у капіталізації підприємства.
21. Техніко-технологічна база підприємства та рівень її прогресивності.
22. Інноваційна діяльність підприємства: сутність та види інновацій.
23. Інвестиції підприємства: класифікація та джерела фінансування.
24. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.
25. Витрати підприємства: поняття, класифікація та групування.
26. Собівартість продукції: види та методика калькулювання.
27. Постійні та змінні витрати: точка безбитковості підприємства.
28. Резерви та шляхи зниження собівартості продукції.
29. Ціноутворення на підприємстві: стратегії та методи.
30. Дохід підприємства: джерела формування та розподілу.
31. Прибуток підприємства: сутність, види та функції.
32. Показники рентабельності підприємства та продукції.
33. Розподіл та використання прибутку на підприємстві.
34. Поняття конкурентоспроможності продукції та методи її оцінки.
35. Конкурентоспроможність підприємства та чинники її забезпечення.
36. Якість продукції: показники та система управління якістю.
37. Стандартизація та сертифікація продукції на підприємстві.
38. Економічна ефективність виробництва: сутність та показники.
39. Фінансово-економічний стан підприємства та методи його аналізу.
40. Показники ліквідності та платоспроможності підприємства.
41. Фінансова стійкість та ділова активність підприємства.
42. Ризики в діяльності підприємства та способи їх мінімізації.
43. Поняття та ознаки банкрутства підприємства.
44. Санація та реструктуризація підприємства: сутність та цілі.
45. Стратегічне планування діяльності підприємства.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усунути.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні

навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Дороніна М. С. Організаційна культура : навч. посіб. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2020. 256 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24150> (дата звернення: 10.02.2026)
2. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. URL: https://cul.com.ua/preview/ekon_pidp.pdf
3. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2005. 528 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/22026>
4. Макаровська Т. П. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Академія, 2008. 304 с. URL: <http://library.mgu.edu.ua/static/book/EkonomPidpriyemstMakarovska.pdf>
5. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2015. 498 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/6710.pdf>
6. Гривківська О. В. Економіка підприємства: сучасні підходи та методи оцінювання результативності. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2234>
7. Швиданенко Г. О. Економіка підприємства : зб. практ. завдань і ситуаційних вправ. Київ : КНЕУ, 2014. 210 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/3874>
8. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_1603_34300305.pdf
9. Фінансово-економічний стан підприємства: методи оцінки та шляхи зміцнення. *Економіка та держава*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8872>
10. Господарський кодекс України. Редакція від 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
11. Статистичний щорічник України / Державна служба статистики України. 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Павлов К. В., Лялюк А. В., Павлова О.М., Данилюк Т.І. Економіка та організація біржової діяльності: навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2023. 274 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23017>
13. Павлов К.В., Павлова О.М., Демчук Н. В., Дмитрук І. Я. Роль сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні підприємством. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2021. №18. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2021/18/7761>
14. Павлов К.В., Павлова О.М., Фатенок-Ткачук А.О., Сосовська О.С., Мул В. П. Особливості формування нульового балансу у процесі ліквідації цілісного майнового комплексу. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2021. №19. URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2021/19/7775/>
15. Павлов К.В., Павлова О.М., Шостак Л.В., Романюк Д.А. Стратегічні напрями нарощення економічного потенціалу підприємства. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Випуск 14. Харків. 2021. С. 90-95.

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com>
3. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
5. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний сайт Національного банку України. www.bank.gov.ua.
8. Офіційний сайт Міністерства економіки України. www.me.gov.ua.
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. www.minfin.gov.ua.